

Afdeling	: OCSW - Zorg & Participatie	B&W-voorstel: DJ-1475070
Naam opsteller voorstel	: Saskia Doek (0495-575487)	Zaaknummer: 1464891
Portefeuillehouder	: drs. P.P.H. (Paul) Sterk	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek

Voorstel

1. Met ingang van 1 januari 2022 de 'Samenwerkingsovereenkomst BW MO B&P regio NML' aan te gaan met de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Beesel, Bergen (L), Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo en Venray, onder voorbehoud van de besluitvorming onder punt 2;
2. Toestemming te vragen aan de gemeenteraad overeenkomstig artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen om te kunnen besluiten tot het toetreden tot de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord met ingang van 1 januari 2022 zoals deze komt te luiden na het vaststellen van het bijgevoegde concept wijzigingsbesluit door de colleges in de regio Limburg-Noord, conform bijgevoegd concept-raadsvoorstel en -besluit;
3. De gemeenteraad – conform bijgevoegd concept-raadsvoorstel en -besluit, voor te stellen om:
  - a. voor de met de toegang gemoede personele kosten met ingang van 2022 een structureel bedrag van € 110.000,- op jaarbasis beschikbaar te stellen,
  - b. voor initiatieven ter versterking van de lokale sociale basis met ingang van 2022 een structureel bedrag van € 898.000,- op jaarbasis beschikbaar te stellen en het college tot concrete invulling hiervan te laten besluiten,
  - c. de bedragen onder de beslispunten 3a en 3b ten laste te brengen van het bedrag dat op basis van de beslispunten 1 en 2 met ingang van 2022 door gemeente Weert wordt ontvangen,
  - d. een resterend positief saldo na verwerking van alle financiële gevolgen van bovengenoemde beslispunten begrotingstechnisch budgettair neutraal in de begroting 2022 en verder te verwerken en dit voor het eerst te heroverwegen bij het opstellen van de gemeentelijke begroting 2024.
4. Bijgevoegd concept Afwegingskader Beschermd wonen 2022 vast te stellen;

Weert, 7 oktober 2021	S		B	W	W	W	W	W
	MM		RV	MvdH	TG	WvE	PS	HvdL
		akkoord						
		bespreken						

Soort besluit: Besluit college

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
  Niet akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
  Gewijzigde versie
 Anders, nl.:

Beslissing d.d.: 2 november 2021

Nummer: **9**

De secretaris,

5. Het advies van de Participatieraad te beantwoorden door middel van bijgevoegde concept-antwoordbrief en deze als bijlage bij het concept-raadsvoorstel te voegen;

Inleiding

Op grond van de Wmo 2015 is elke gemeente verantwoordelijk voor het bieden van Beschermd wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoezorg en OGGZ preventie (B&P). Voor deze taken werkt de gemeente Weert samen met centrumgemeente Venlo, die van de rijksoverheid de middelen voor genoemde taken ontvangt voor de regio Noord- en Midden-Limburg. De huidige samenwerking is vastgelegd in het convenant *Beschermd wonen en opvang gemeenten Noord- en Midden-Limburg 2020-2021* (DJ- 887592). De gemeente Venlo zorgt voor de uitvoering – inkoop, toegang, contractmanagement – op basis van convenant en mandaat. De huidige afspraken lopen af op 31-12-2021. De door de raad vastgestelde visie *Bijzondere Doelgroepen NML 2017-2021* vormt de basis voor de samenwerking. Deze visie wordt momenteel geactualiseerd en zal begin 2022 aan de 14 gemeenteraden worden voorgelegd.

Al geruime tijd wordt in de regio Noord- en Midden-Limburg gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken over BW, MO en B&P. Het gaat dan enerzijds om een andere verdeling van taken en anderzijds om een andere verdeling van middelen. Eerder heeft uw college via het Uitvoeringsplan (DJ-1188534) de uitgangspunten voor deze samenwerking vastgesteld en daarbij als basis waarden benoemd: zeggenschap, transparantie en communicatie.

Een regionale projectgroep heeft op basis van de uitgangspunten uit het Uitvoeringsplan en de basiswaarden diverse scenario's verkend. De uitkomsten van deze verkenning zijn besproken met de wethouders Zorg van Noord- en Midden-Limburg in de BC Wmo (afstemmingsoverleg).

In dit collegevoorstel worden de nieuwe afspraken toegelicht. Voorgesteld wordt om als gemeente Weert met de overige 13 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan en een deel van de uitvoeringstaken te beleggen bij de al bestaande Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord (verder: de MGR). Deze wordt daartoe uitgebreid met een module BW-MO-B&P (module 2). Om te kunnen besluiten tot toetreden tot de MGR is toestemming van de raad nodig.

Beoogd effect/doel

Door nieuwe afspraken te maken, krijgen alle gemeenten in de regio Noord- en Midden-Limburg zeggenschap over de wijze waarop de taken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoezorg & Preventie OGGZ worden uitgevoerd en over de wijze waarop de daarvoor bestemde middelen worden ingezet. Door zelf de toegang BW te gaan uitvoeren, kan de gemeente Weert beter maatwerk leveren voor onze inwoners met complexe problematiek. Ook geeft de gezamenlijke monitor inzicht in cliëntstromen en zorgt het financieel beheer door de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord voor transparantie. Via de MGR besluiten alle deelnemers gezamenlijk over de inzet van de regionale middelen. Bovendien komt een deel van de middelen naar elke gemeente afzonderlijk, zodat niet alleen lokale kosten maar ook investeringen in de lokale sociale basis kunnen worden gedaan.

Argumenten

1.1 De huidige samenwerkingsafspraken lopen af per 31-12-2021.

Sinds de invoering van de Wmo in 2007 ontvangt de gemeente Venlo als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg de regionale middelen voor maatschappelijke opvang (MO). Daarin zitten ook middelen voor Bemoeizorg en Preventie OGGZ (B&P). Met de invoering van de Wmo 2015 kwamen daar de middelen voor de gedecentraliseerde taak Beschermd wonen (BW) bij. De centrumgemeente heeft deze taken tot nu toe zelf uitgevoerd. (Met uitzondering van de Flexibele maatschappelijke opvang Weert, die wij sinds 2014 zelf uitvoeren met onze lokale partners. De gemeente Venlo stelt jaarlijks middelen voor MO beschikbaar aan de gemeente Weert, ten laste van de rijksmiddelen voor MO.) Sinds 2020 zijn de afspraken BW-MO-B&P vastgelegd in een convenant en mandaat.

De centrumgemeente zet de regionale middelen zelfstandig in, gehoord de BC Wmo, een afstemmingsoverleg waarin alle regionale wethouders Zorg vertegenwoordigd zijn. De BC Wmo heeft een adviserende functie, die echter geen waarborg is voor zeggenschap. Eventuele overschotten en tekorten zijn voor rekening van de centrumgemeente, zo heeft de centrumgemeente in het verleden eenzijdig besloten. De huidige samenwerkingsafspraken lopen op 31-12-2021 af. Daarmee hebben we de mogelijkheid om betere samenwerkingsafspraken te maken, met meer zeggenschap over de middelen en meer invloed op de uitvoering.

1.2 Voor inwoners met complexe problematiek is regionale samenwerking nodig, omdat de zorg niet als lokale gemeente te organiseren is.

De inwoners die gebruik maken van Beschermd wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoeizorg en Preventie OGGZ (B&P) bestaat uit kwetsbare burgers, die zich niet altijd bewust zijn van die kwetsbaarheid. Wat iemand maakt tot een kwetsbare burger verschilt van persoon tot persoon. Het zijn dan ook vooral de omstandigheden waarin iemand verkeert, in combinatie met persoonsgebonden vaardigheden en kansen die zich voor doen, die mede bepalend zijn of iemand al dan niet in een kwetsbare positie terecht komt.

Om deze mensen de juiste ondersteuning te bieden, zodat zij kunnen herstellen, is regionale samenwerking nodig. Het betreft namelijk zeer specialistische zorg, met 24-uurs toezicht. Dit is een dure vorm van zorg, die om een bepaalde omvang vraagt. Aanbieders zijn gespecialiseerd en verdeeld over de regio en de doelgroep 'reist rond' door de regio. Door samen te werken kan de zorg voor deze kwetsbare burgers efficiënt en effectief worden georganiseerd.

1.3 Regionale samenwerking is van belang om de middelen efficiënt in te kunnen blijven zetten en te voldoen aan de Norm voor Opdrachtgeverschap.

Als regio willen we gezamenlijk zorg dragen voor de ondersteuning van deze doelgroep. De middelen voor Beschermd wonen komen nu nog op één centraal punt binnen (centrumgemeente), maar raken per 1-1-2023 met de invoering van het objectief verdeelmodel BW verdeeld over de 14 gemeenten. Elke gemeente krijgt dan in een ingroeipad van 10 jaar de middelen voor BW die horen bij de objectieve behoefte (via daartoe geselecteerde maatstaven in het gemeentefonds). De middelen voor Maatschappelijke opvang blijven nog tot 2026 bij de centrumgemeente, maar worden daarna waarschijnlijk ook over de 14 gemeenten verdeeld. Het is dus van belang om goede afspraken te maken over de inzet van middelen, om zowel de regionale zorg en ondersteuning goed te regelen, als ook de lokale inzet voor preventie, voor lichtere vormen van zorg en voor investeringen in de lokale sociale basis van de afzonderlijke gemeenten goed te borgen.

Bovendien hebben de gemeenten zich via de VNG verbonden aan de Norm voor Opdrachtgeverschap. Dit betekent dat gemeenten de verantwoordelijkheid nemen om regionale samenwerking te verbeteren, het opdrachtgeverschap te versterken en de administratieve last te verminderen door onderling afspraken te maken over een niet-vrijblijvende vorm van samenwerking bij Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang (BW/MO).

1.4 De nieuwe samenwerkingsafspraken worden vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Regionale samenwerking Beschermd wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoediging en Preventie OGGZ (B&P).

In de Samenwerkingsovereenkomst (verder: de SOK) zijn de samenwerkingsafspraken op het gebied van BW, MO en B&P op hoofdlijnen vastgelegd. Dit met als doel om:

- de continuïteit van voorzieningen voor BW, MO en B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen;
- de regionale ondersteuning van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen.

Om de genoemde doelen te kunnen verwezenlijken worden in de SOK afspraken gemaakt over:

- de visie- en beleidsvorming en de overlegstructuur van de regionale samenwerking. Gemeenten stellen zelf de visie en het beleid vast;
- de inspanningsverplichting die gemeenten hebben om lokale sociale basis op orde te hebben. Denk aan: preventie GGZ (onder andere *Thuis in een welkome wijk*), schulddienstverlening, prestatieafspraken met de woningcorporaties voor de huisvesting van kwetsbare inwoners, enzovoort (Zie verder artikel 3 lid 4 de SOK);
- de verantwoordelijkheid voor de lokale toegang tot BW en MO voorzieningen. Gemeenten gaan zelf indiceren voor BW en nemen een actievere rol in de toegang MO (zie hieronder onder 3);
- financiële samenwerking. De NML-gemeenten storten per 1 januari 2022* de rijksbijdragen voor BW, MO en B&P en de eigen bijdragen BW in één integraal budget. Uit dit regionale budget worden de regionale ingekochte zorg en de regionale taken bekostigd. Van het saldo van de begroting (regionaal budget minus regionale kosten) kunnen de gemeenten hun afzonderlijke lokale toegang en de lokale zorg van BT cliënten** bekostigen. Ook de kosten van de lokale sociale basis kunnen hieruit worden betaald. Bij de verdeling van het saldo van de regionale begroting gaan de NML gemeenten uit van een afgesproken verdeelsleutel (25% inwoneraantal en 75% raming lokale kosten). Partijen spreken af dat bij de jaarlijkse raming BW, MO en B&P de begroting van het jaar daarvoor als uitgangspunt wordt genomen. Bij het opstellen van de regionale begroting nemen we de raming van het jaar ervoor en de verschillenanalyse die bij de jaarrekening wordt opgesteld als basis. (Zie bijlage voor de concept-regionale begroting en de toelichting daarop).
- de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de regionale bedrijfsvoeringstaken van de MGR. Onderdeel van de SOK is de afspraak dat we vanaf 1 januari 2022 de uitvoeringstaken voor BW, MO en B&P onderbrengen bij de MGR Sociaal Domein Limburg Noord, met uitzondering van de lokale toegang. De uitvoeringskosten worden naar rato van de verdeelsleutel verdeeld over de 14 gemeenten.

* Totdat het objectief verdeelmodel BW is ingevoerd, ontvangt alleen de centrumgemeente middelen voor BW, MO en B&P. Venlo legt in 2022 het regionale budget in, dat – na aftrek van regionale kosten – wordt verdeeld via genoemde verdeelsleutel over de 14 gemeenten. Nu alle gemeenten zelf gaan indiceren voor de toegang tot BW, ontvangen de regiogemeenten de eigen bijdrage voor BW. We spreken af dat we deze eigen bijdragen BW inleggen in de regionale 'pot'.

** In de huidige aanbesteding wordt onderscheid gemaakt tussen BW-cliënten en BT-cliënten. BW staat daarbij voor Beschermd wonen uitgevoerd als 24-uurs intramurale voorziening, dus in een accommodatie van de aanbieder met 24 uren zorg en toezicht op locatie. BT staat voor Beschermd thuis en is een ambulante vorm van Beschermd wonen, waarbij de cliënt zelfstandig woont en intensieve ambulante begeleiding krijgt. In de nieuwe aanbesteding kopen we alleen BW regionaal in. Elke gemeente gaat vanaf 1 januari 2022 zelf de kosten voor BT dragen, in de vorm van indicaties Wmo begeleiding. Ook een eventuele indicatie voor Dagbesteding naast beschermd wonen komt ten laste van het lokale budget. Via de verdeelsleutel krijgen de gemeenten hier middelen voor (zie hieronder bij 2.5).

De concept Samenwerkingsovereenkomst en de toelichting daarop is als bijlage bijgevoegd.

2.1 De uitvoeringstaken BW, MO en B&P worden grotendeels bij de MGR belegd, inclusief het financieel beheer.

Gelet op de basiswaarden transparantie en communicatie, waar het in het verleden in de samenwerking op dit gebied in onze regio nogal eens aan heeft ontbroken, wordt voorgesteld om de uitvoering van de taken niet bij een van de gemeenten te leggen, maar onder te brengen bij de MGR Sociaal Domein Limburg-Noord. Het gaat dan om de taken inkoop, contractmanagement, financieel beheer, monitoring, coördinatie op de toegang BW en regie op het beleidsproces. De basis voor deze taken ligt in de visie en het beleid dat de gemeenten gezamenlijk voorbereiden en ieder afzonderlijk vaststellen. De MGR voert genoemde taken vervolgens voor de 14 gemeenten uit. Bijvoorbeeld bij de inkoop stellen de 14 colleges de inkoopstrategie – en dus de kwaliteitseisen – vast. De toegang geven de gemeenten zelf vorm (zie hieronder bij punt 3).

2.2 De MGR heeft al enkele jaren ervaring in inkopen in het sociaal domein.

De MGR is een kleine, compacte uitvoeringsorganisatie, specifiek opgericht om uitvoerende taken in het sociaal domein voor gemeenten te regelen op een transparante en inzichtelijke manier. De centrumgemeente heeft de MGR in het verleden al ingezet om de inkoop voor de taken BW-MO-B&P voor ons te regelen. Ook de aanbestedingen BW-MO-B&P die per 1 januari 2022 ingaan, zijn in opdracht van de centrumgemeente door de MGR begeleid. Met het oog op de nieuwe samenwerkingsafspraken, hebben we deze inkoop al als 14 gemeenten gezamenlijk gedaan. De regiogemeenten hebben actief deelgenomen in het opstellen van de opdrachten en de colleges hebben de inkoopstrategie vastgesteld (DJ-1264894). De ondersteuning van de MGR is goed verlopen. De MGR heeft dus al kennis van inkoop en contractmanagement in het sociaal domein en wij hebben al ervaring op kunnen doen in het werken met de MGR.

2.3 Het onderbrengen van de uitvoeringstaken bij de MGR draagt bij aan een goede samenwerking.

Voordelen van het onderbrengen van deze taken bij de MGR zijn, dat:

- a. het beheer van de geldstromen en het opstellen van de begroting BW-MO-B&P bij één organisatie zit. Zo is de rechtmatigheidscontrole op jaarrekening en de vaststelling van de begroting duidelijker belegd dan wanneer dat via 14 colleges en 14 begrotingen loopt. Onderdeel van het financieel beheer is ook dat regelmatig tussentijds wordt gerapporteerd over de voortgang;
- b. de besluitvorming over de begroting en de uitwerking van het regionaal verdeelmodel, inclusief het treffen van financiële beheersmaatregelen, aan het Algemeen bestuur (AB) van de MGR wordt overgelaten, die daarvoor duidelijke stemprocedures en een stemverhouding heeft. Alle gemeenten zijn met een wethouder vertegenwoordigd in het AB;
- c. de coördinatie van de lokale toegang BW door een regionale coördinator wordt gedaan die niet verbonden is aan één van de gemeenten en daarmee een duidelijke regionale positie heeft (zie verder onder 3);
- d. de MGR als uitvoeringsorgaan ook verantwoordelijk wordt voor een goed lopend beleidsproces als basis voor de jaarlijkse bestuursopdracht aan de MGR. De ambtenaren met BW, MO en B&P in hun pakket blijven de beleidsvoorbereiding gezamenlijk doen. Eerder lag de coördinatie voor dit proces bij de centrumgemeente. Gelet op de basiswaarden transparantie, zeggenschap en communicatie is het beleggen van de coördinatie bij de MGR van belang, zodat de procesregisseur een duidelijke regionale positie heeft.

2.4 Als deelnemer aan de MGR hebben alle 14 gemeenten zeggenschap over de uitvoering van de taken.

Alle gemeenten zijn met een wethouder vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de MGR. Er wordt gewerkt met besluiten volgens een 'gewogen stemverhouding met gekwalificeerde meerderheid'. Elke gemeente krijgt 1 stem per 15.000 inwoners en besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen én een meerderheid van de aanwezige AB leden. Dit betekent dat als alle 14 gemeenten aanwezig zijn, tenminste 8 gemeenten vóór een besluit moeten stemmen. Hiermee wordt voorkomen dat de grote gemeenten een te zware positie krijgen in de stemvorming.

2.5 Als deelnemer aan de MGR hebben alle 14 gemeenten zeggenschap over de regionale begroting.

Onderdeel van de samenwerking is dat de gemeenten ook afspraken maken over de financiële middelen. Zoals onder 1.4 beschreven, brengen alle gemeenten hun middelen voor BW-MO-B&P in. Na aftrek van de regionale kosten, wordt het saldo volgens een verdeelsleutel verdeeld over de 14 gemeenten. Het saldo kan een surplus of tekort zijn. De afgelopen jaren was er een fors overschot op de regionale begroting en ook voor de komende jaren laten de ramingen een positief saldo zien.

De verdeelsleutel is gebaseerd op twee indicatoren: de lokale zorg- en toegangskosten en het aantal inwoners. Voor de lokale zorg- en toegangskosten is er gekeken naar de kosten voor BT die vanaf 1 januari 2022 uit de lokale Wmo-middelen betaald moeten worden. Daarnaast is er gekeken naar de dagbestedingskosten van BW-cliënten en de aantallen BW, BT en MO-cliënten per gemeente om de toegangskosten in te schatten. Besluiten over het eventueel wijzigen van de verdeelsleutel kan alleen door het wijzigen van module 2. Hiervoor is een besluit van twee derde van de colleges nodig, na daartoe verkregen toestemming van de raad.

2.6 Om de taken bij de MGR te kunnen beleggen, wordt de MGR aangevuld met een tweede module en zullen de Midden-Limburgse gemeenten toetreden tot de regeling.

De huidige 7 Noord-Limburgse gemeenten wijzigen de MGR door er een tweede module voor BW-MO-B&P aan toe te voegen en te besluiten dat de Midden-Limburgse gemeenten toe kunnen treden. De Midden-Limburgse gemeenten moeten besluiten tot toetreding. Dat kan alleen als daarvoor toestemming is gekregen van de gemeenteraad. In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is hierover opgenomen dat toestemming daarbij alleen kan worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

- Onder strijd met het recht kan worden verstaan strijd met de wet (waaronder de Grondwet, wetten in formele zin en lagere regelgeving het recht van de Europese Unie en een ieder verbindende verdragsbepalingen) en de algemene rechtsbeginselen. Van strijd met de wet is in deze samenwerking ons inziens geen sprake.

- Van strijd met het algemeen belang kan sprake zijn wanneer uw raad van oordeel zou zijn dat er zwaarwegende argumenten bestaan op grond waarvan samenwerking met de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg ten aanzien van Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg en Preventie OGGZ ondoelmatig zou zijn. Daarbij geldt dat deze beoordeling door de raad terughoudend dient te worden toegepast. Ons inziens bevordert deze samenwerking de doelmatigheid van de ondersteuning aan deze doelgroep. Daarnaast wordt ook vanuit het Rijk en de VNG (mede gelet op de Norm voor Opdrachtgeverschap) samenwerking op dit terrein door gemeenten in de regio gestimuleerd, juist vanwege de meerwaarde daarvan voor inwoners, zorgaanbieders en het algehele functioneren van het zorglandschap.

Met bijgevoegd concept-raadsvoorstel en -besluit wordt deze toestemming gevraagd. Vervolgens kan het college dan besluiten toe te treden tot de MGR.

De concept-gewijzigde MGR (met module 2 voor BW-MO-B&P) en de toelichting daarop is als bijlage bijgevoegd.

3. *Als gevolg van de nieuwe samenwerkingsafspraken dient de raad de begroting van de gemeente Weert te wijzigen.*

Voorgesteld wordt om de begroting aan te passen aan de nieuwe samenwerkingsafspraken, door kosten te ramen voor:

- a. de uitvoering van de toegang;
- b. de te verwachten toename van indicaties Wmo Begeleiding;
- c. de uitvoeringskosten MGR;
- d. de investeringen in de lokale sociale basis;
- e. de kosten voor de uitvoering van taken door de MGR.

De onder a tot en met d genoemde taken gaan gemeenten per 1-1-2022 zelf uitvoeren, omdat uitvoering op lokaal niveau bijdraagt aan het verbeteren van de zorg en ondersteuning van onze inwoners. Lokaal zijn inwoners met complexe problematiek vaak al langer bekend. Bovendien kan lokaal ook goed gekeken worden naar de ondersteuning van eventuele huisgenoten/mantelzorgers.

Onderdeel van de samenwerkingsafspraken is dat alle gemeenten blijven investeren in de lokale sociale basis (onderdeel d). Achterliggende gedachte is dat een goede lokale sociale basis instroom in voorzieningen voorkomt en uitstroom uit voorzieningen duurzaam maakt. Met de lokale sociale basis stellen we inwoners in staat om zelf of met anderen hun problemen op te lossen op een laagdrempelige manier (dus zonder indicatie). Tegelijkertijd komen mensen via de lokale sociale basis door vroegsignalering eerder in beeld, zodat (lichter) maatwerk kan worden ingezet en wordt voorkomen dat de situatie escaleert. Bij uitstroom uit de maatwerkvoorzieningen biedt de lokale sociale basis een steunstructuur, zodat terugval voorkomen kan worden.

In Weert investeren we jaarlijks in de lokale sociale basis, zowel breed (onder andere: subsidies voor culturele en sportverenigingen, wijkaccommodaties, jongerenwerk, opbouwwerk, aanvalsplan armoede) als specifiek gericht op de inwoners met complexe problematiek. Zo is er het Zelfregiecentrum als algemene Wmo voorziening voor kwetsbare burgers en investeren we onder meer via het preventieprogramma *Thuis in een welkome wijk* in het voorkomen van psychische problematiek. Specifiek voor de doelgroep BW-MO-B&P is het goed om te (blijven) investeren in projecten als de pilot Wonen Plus, het project Sores en paperassenpitstop, nazorg na detentie voor licht verstandelijk beperkten (LVB). Deze projecten zijn de afgelopen tijd gestart en worden de komende maanden geëvalueerd. Voorgesteld wordt het college te laten besluiten over het al dan niet voortzetten van deze en andere initiatieven die mogelijk gedurende de komende jaren ontstaan en die bijdragen aan het versterken van de lokale sociale basis. Structureel wordt hiervoor in totaal € 898.000,- geraamd.

Samengevat:

- gemeenten gaan de toegang beschermd wonen zelf uitvoeren,
- we houden de regionale middelen voor deze doelgroep bij elkaar,
- een deel van de regionale middelen besteden we gezamenlijk aan regionale zorg,
- het saldo wordt verdeeld onder de gemeenten om te besteden aan lokale zorgkosten, uitvoeringskosten en de lokale sociale basis.

Als gemeente Weert krijgen we dus meer zeggenschap, meer zicht en inzicht (transparantie), meer mogelijkheden om lokaal maatwerk te bieden voor inwoners met complexe problematiek en meer investeringsruimte voor de lokale sociale basis. Zo kunnen we zelf sturen op wat we belangrijk vinden voor onze kwetsbare inwoners met complexe problematiek.

4.1 Gemeenten gaan zelf indiceren voor BW, op basis van een uniform afwegingskader.

Onderdeel van de vastgestelde uitgangspunten voor de nieuwe samenwerking, is dat de toegang tot Beschermd wonen lokaal wordt vormgegeven. Het idee hierachter is dat de

lokale gemeenten het dichtst bij de inwoner staan en zodoende het beste aan kunnen sluiten op de ondersteuningsvraag van de inwoner. Zo hebben zij het beste zicht op de sociale basisinfrastructuur. Om regionale eenduidigheid in de indicatiestelling van én regievoering op beschermd wonen te bewerkstelligen, is er een regionaal afwegingskader opgesteld dat de BW-consulenten van de verschillende gemeenten gaan hanteren. Ook zullen de consulenten onderling kennis, expertise en ervaringen delen. Een regionale coördinator ziet toe op het uniform toepassen van het afwegingskader. We werken dus op dezelfde manier en kunnen maatwerk leveren voor onze eigen inwoners. Voordeel is ook dat bij uitstroom uit BW de inwoner al bekend is bij de lokale gemeente en dus ook verdere ondersteuning goed op maat kan worden gemaakt.

Het aantal verstrekte indicaties BW heeft directe invloed op de regionale kosten. Sturing op de kwaliteit en uniformiteit van de toegang is dus essentieel.

Het Afwegingskader BW 2022 is toegevoegd als bijlage.

4.2 De lokale kosten voor toegang BW én MO kunnen worden bekostigd uit het saldo van de regionale begroting.

Bij de nieuwe aanbesteding MO wordt ingezet op het beter spreiden van de opvang. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2022 het Weertse model van opvang in woonhuizen in de wijk in heel Noord- en Midden-Limburg wordt toegepast. Dit vraagt van alle Wmo-toegangsteams dat zij meer betrokken worden bij de toegang tot de MO. In Weert is het Wmo-team al nauw betrokken bij de toegang MO. Via de verdeelsleutel wordt de gemeente Weert vanaf 1 januari 2022 gecompenseerd voor de kosten van deze toegangstaak. De kosten voor de lokale toegang BW en MO zijn meegenomen in de raming van de lokale kosten en werken zo ook door in de verdeelsleutel (zie 2.5).

5 De Participatieraad heeft advies uitgebracht over de voorgenomen regionale samenwerking.

We hebben de Participatieraad gevraagd of zij zich kan vinden in de voorgenomen samenwerkingsafspraken. En daarbij het college aandachtspunten mee te geven. In bijgevoegde concept-antwoordbrief wordt ingegaan op het advies. De Participatieraad is het in grote lijnen eens met de voorgestelde afspraken. Zij plaatst enkele kanttekeningen bij de samenwerking en heeft ook enkele vragen.

De adviesaanvraag en de concept-reactie daarop zijn als bijlage bijgevoegd. Deze worden ook meegestuurd met het raadsvoorstel.

Kanttekeningen en risico's

Bij dit voorstel zijn diverse kanttekeningen te maken. Zo zijn er bepaalde risico's, ten aanzien van de voorgestelde samenwerking en de financiën (zowel voor wat betreft de kosten als de inkomsten).

Ten aanzien van de samenwerking:

Risico	Beheersmaatregel
Er is een kans dat er één of meerdere colleges of gemeenteraden niet akkoord gaan met de voorgestelde besluiten.	Er is een noodscenario voorbereid (looptijd: 6 maanden met de mogelijkheid om 2x3 maanden te verlengen). Het noodscenario houdt in dat de regiogemeenten de centrumgemeente mandateren om de taken uit te voeren. Zo krijgen we tijd om zaken aan te passen, zodat de afspraken wel door alle 14 colleges en raden kunnen worden vastgesteld. Ook voor het noodscenario zal er besluitvorming plaats moeten vinden. Dit kan in januari 2022 met

	terugwerkende kracht waardoor de zorgcontinuïteit wordt geborgd. Bovendien wordt dan de vastgelopen samenwerking vlot getrokken door toepassing van het VNG-escalatiemodel.
Invloed van landelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de invoering van het woonplaatsbeginsel Beschermd wonen of het uitstellen van het objectief verdeelmodel BW.	Het is nog onduidelijk wanneer het woonplaatsbeginsel Beschermd wonen ingevoerd gaat worden en welke uitwerking dit precies heeft voor de regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg. Mogelijk moeten gemeenten onderling gaan verrekenen voor cliënten, terwijl wij nu uitgaan van gezamenlijk financieren van regionale cliënten BW. We volgen deze ontwikkelingen op de voet en bespreken dit ook op regionaal niveau. Het verdeelmodel is al twee keer uitgesteld. Met de huidige voorgestelde afspraken wordt bereikt dat de middelen die de centrumgemeente van het rijk ontvangt, toch worden verdeeld over alle gemeenten en dat alle gemeenten zeggenschap krijgen over de uitvoering van de taken BW-MO-B&P. We zijn daarvoor dus niet afhankelijk van de landelijke besluitvorming.

Ten aanzien van de inkomsten:

Risico	Toelichting en eventuele beheersmaatregelen
Het aan de regio uit te keren bedrag in 2022 (dat nog volledig door Venlo wordt ontvangen) wordt verlaagd vanwege de uitname Wlz.	Voor BW-cliënten die levenslang ondersteuning nodig hebben, is de Wet langdurige zorg (Wlz) opengesteld. Dat betekent dat deze cliënten in aanmerking kunnen komen voor een indicatie Wlz. De overheid zal een deel van het budget BW overhevelen naar de Wlz. Het is nog steeds niet precies bekend om hoeveel cliënten het gaat en om welk bedrag het gaat. Hier hebben we geen invloed op.
De verdeelsleutel kan in de loop der tijd worden gewijzigd.	De verdeelsleutel is gebaseerd op een aanname van de lokale kosten (75%) en het aantal inwoners (25%). De verdeelsleutel wordt niet bijgesteld op basis van de daadwerkelijke lokale kosten. Wel wordt na de invoering van het objectief verdeelmodel gezocht naar een manier om de verdeelsleutel daarop te laten aansluiten. Dit kan lokale financiële gevolgen hebben. Herziening van de verdeelsleutel kan alleen door het wijzigen van de MGR en dus via een collegebesluit, na toestemming van de raad. Twee derde van de colleges moeten instemmen.
De in te leggen middelen voor Beschermd wonen zijn op termijn niet meer afzonderlijk inzichtelijk in het gemeentefonds.	De in te leggen middelen voor BW die elke gemeente gaat ontvangen op basis van het in te voeren objectief verdeelmodel, zijn nog 5 jaar afzonderlijk inzichtelijk in het gemeentefonds. Daarna moeten afspraken gemaakt worden over de bepaling van de inleg van de gemeenten. Dit kan lokale financiële gevolgen hebben.

Ten aanzien van de uitgaven:

Risico	Toelichting en eventuele beheersmaatregelen
De daadwerkelijke lokale kosten kunnen afwijken van de geraamde lokale kosten voor toegang, Wmo	De verwachte lokale cliëntenaantallen - en daaraan verbonden kosten voor zorg en toegang waarmee gerekend voor de verdeelsleutel - zijn afkomstig van de centrumgemeente Venlo en voor de regiogemeenten niet inzichtelijk. Dit brengt enige onzekerheid met zich mee

Begeleiding en Dagbesteding BW.	ten aanzien van het aantal cliënten dat daadwerkelijk in aanmerking komt voor Wmo Begeleiding en/of een indicatie Dagbesteding BW in enig jaar. Het saldo van de regionale begroting is de komende jaren ruim voldoende om dit risico op te vangen.
De geraamde budgetten in de regionale begroting BW-MO-B&P zijn niet toereikend. Gemeenten moeten naar rato van de verdeelsleutel 'bijbetalen'.	<p>Bij het opstellen van de regionale begroting nemen we de raming van het jaar ervoor en de verschillenanalyse die bij de jaarrekening wordt opgesteld als basis. Voor 2022 is uitgegaan van de begroting van Venlo in 2021 en zo goed mogelijk rekening gehouden met eventuele ontwikkelingen.</p> <p>Verder worden er aan aantal afspraken gemaakt die de kosten binnen de perken zullen houden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt met een uniform regionaal afwegingskader BW, zodat de indicatiestelling overal op dezelfde wijze gebeurt en alleen cliënten met zorgzwaarte BW in aanmerking komen voor een indicatie BW. De regionale coördinator Toegang ziet hierop toe; - Gemeenten spreken af te investeren in de lokale sociale basis, die preventief werkt op het voorkomen van instroom in voorzieningen en die de duurzame uitstroom uit voorzieningen bevordert. - In de GR is een bepaling opgenomen (artikel 5 lid 7) dat, indien een gemeente in enig jaar substantieel meer indicaties BW heeft afgegeven dan dat uit prognoses en maatschappelijke ontwikkeling zou mogen verwachten, er een onafhankelijk onderzoek kan worden ingesteld. Op basis van de uitkomsten van dit onafhankelijk onderzoek kan het AB van de MGR bij de begrotingsbehandeling een financiële correctiemaatregel voor de betreffende deelnemer voorstellen. - Om de uitstroom uit MO en BW te bevorderen, is het van belang dat er voldoende beschikbare huisvesting is. Het beschikbaar stellen van huisvesting voor deze doelgroep wordt meegenomen in de prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Naast bovengenoemde beheersmaatregelen voor de geschetste financiële risico's, stellen we bovendien voor om in elk geval in 2022 en 2023 het resterende saldo begrotingstechnisch budgettair neutraal in onze begroting te verwerken.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Onderdeel van de nieuwe afspraken is dat er in de regio wordt samengewerkt op basis van financiële solidariteit. Elke gemeente legt de rijksmiddelen die zij ontvangt voor BW-MO-B&P in in de regionale samenwerking (inclusief eigen bijdragen BW). Na aftrek van de regionale kosten, wordt het saldo verdeeld op basis van de eerder genoemde verdeelsleutel. Van het saldo kunnen de gemeenten de lokale kosten en investeringen in de lokale sociale basis betalen. Het saldo zet elke gemeente naar eigen inzicht in en wordt achteraf niet regionaal verrekend op basis van daadwerkelijke kosten.

Op basis van de realisatie van de afgelopen jaren bij centrumgemeente Venlo en de publicatie van het voorlopige objectief verdeelmodel BW kan ervan uit worden gegaan dat er de komende 10 jaar een positief saldo beschikbaar is. Een inkomst dus voor de gemeenten. Het is gelet op de hiervoor geschetste kanttekeningen en risico's niet gegarandeerd dat het saldo op de lange termijn positief blijft. Op basis van de vastgelegde financiële solidariteit is er sprake van een betaling van de deelnemende gemeenten op basis van de verdeelsleutel wanneer:

- de regionale kosten MGR hoger zijn dan de ingelegde inkomsten (de kans hierop wordt niet heel groot ingeschat gezien het verwachte positieve saldo);
- de gerealiseerde regionale kosten MGR hoger zijn dan geraamd in de regionale begroting MGR (zie ook hierboven bij risico's welke beheersmaatregelen hiervoor zijn getroffen).

De individuele gemeenten zijn in deze gevallen zelf verantwoordelijk voor de dekking van hun aandeel in deze kosten. Nadrukkelijk wordt vermeld dat de lokale kosten géén onderdeel uitmaken van de financiële solidariteit. Onder lokale kosten valt feitelijk alles wat niet is opgenomen in de regionale begroting MGR, zoals personeelskosten voor de toegang, lokale zorgkosten, versterken lokale sociale basis en bijdrage uitvoeringskosten MGR. Deze kosten kunnen de gemeenten dekken uit het saldo, dus de inkomst die zij ontvangen op basis van de verdeelsleutel.

De regionale begroting 2022 MGR wordt in het eerste kwartaal van 2022 aangeboden aan de gemeenten. De raad kan dan haar zienswijze geven op de begroting. Vervolgens zal het AB van de MGR de regionale begroting definitief vaststellen.

Op basis van de conceptbegroting 2022 (waarin de septembercirculaire 2021 al is verwerkt, zie bijlage) zijn de financiële gevolgen voor de gemeente Weert als volgt:

Aandeel saldo o.b.v. verdeelsleutel en regionale conceptbegroting d.d. 30-9-2021		3.555.249
Lokale uitgaven o.b.v. regionale berekening (met op onderdelen lokale input):		
- Uitvoeringskosten MGR	111.000	
- Formatie toegang	110.000	
- ZIN/PGB Beschermd Thuis	916.000	
- Dagbesteding Beschermd Wonen	148.000	
		<u>-1.285.000</u>
Restant na aftrek van zorgkosten, incl. toewijzing en uitvoeringskosten MGR		2.270.249
Inzet voor:		
- versterking lokale sociale basis	898.000	
- vervallen huidige ramingen a.g.v. MGR en SOK, per saldo nadeel	40.372	
		<u>-938.372</u>
Restant (budgettair neutraal opnemen)		<u>1.331.877</u>

Het restantbedrag van ruim € 1,3 miljoen is bedoeld ter dekking van eventuele bijstellingen van de begrote bedragen in de loop van 2022 en afwijkingen in de realisatie in de jaarrekening 2022 ten opzichte van de raming op de onderdelen:

- Zorgkosten (wijziging aantal cliënten en/of gemiddelde zorgkosten per cliënt);
- Uitvoeringskosten Toegang Wmo Weert (wijziging aantal cliënten/meldingen);
- Aandeel in het saldo op basis van de regionale begroting 2022 MGR (1^e kwartaal 2022);
- Uitvoeringskosten MGR.

Bovengenoemde bedragen worden budgettair neutraal verwerkt in de begroting 2022. Mochten de regionale begroting 2022 MGR, de uitvoeringskosten MGR, de uitvoeringskosten van de Toegang of de ontwikkeling van de zorgkosten hiertoe aanleiding geven dan vindt aanpassing van de ramingen plaats, waarbij verrekening met het

beschikbare restantbudget plaatsvindt. Een niet benodigd restantbudget aan het einde van het jaar valt vrij ten gunste van de algemene middelen.

De conceptbegroting 2022 die als bijlage bij dit voorstel en het raadsvoorstel is gevoegd, zal na besluitvorming door de 14 gemeenten als opdracht aan de MGR worden gezonden. Het Algemeen Bestuur (AB) van de MGR verwerkt deze conceptbegroting vervolgens in een definitieve begrotingswijziging van de MGR en legt deze voor zienswijze voor aan de gemeenteraden. Dit zal in het eerste kwartaal van 2022 plaatsvinden. Vervolgens zal het AB van de MGR de begroting 2022 vaststellen, dus inclusief de kosten voor module 2 BW-MO-B&P.

Duurzaamheid

De nieuwe samenwerkingsafspraken BW-MO-B&P zorgen ervoor dat kwetsbare inwoners op een veilige manier zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en meedoen aan de samenleving. Zo draagt deze zorg bij aan de volgende effecten van het beleidsplan sociaal domein:

1. Inwoners krijgen beter passende ondersteuning;
2. Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners;
3. Meer inwoners doen mee, inclusieve samenleving.

Uitvoering/evaluatie

Via de projectleider worden de regiogemeenten op de hoogte gesteld van uw besluit.

Na behandeling door de raad wordt uw college in januari 2022 een voorstel voorgelegd om (bij toestemming) daadwerkelijk de samenwerking aan te gaan en toe te treden tot de MGR en de mandaten voor de MGR te regelen, danwel (bij geen toestemming) het noodscenario in werking te laten treden, met mandatering van de centrumgemeente, met de mogelijkheid tot het geven van ondermandaat. De centrumgemeente zal vervolgens de MGR inschakelen voor deze taken, in afwachting van de definitieve samenwerkingsafspraken.

De MGR is al gestart met de werving van een procesregisseur en een coördinator toegang BW, op tijdelijke basis, in afwachting van definitieve besluitvorming van de gemeenten.

De lokale toegang Wmo is per 1-10-2021 al gestart met het zelf indiceren van BW, op basis van het concept Afwegingskader Beschermd wonen 2022.

Communicatie/participatie

De inhoud van het collegevoorstel inclusief de bijlagen is besproken en door de aanwezigen positief ontvangen tijdens de BC Wmo van 22 september j.l.

De Participatieraad is regelmatig geïnformeerd over dit traject en heeft op ons verzoek bijgevoegd advies uitgebracht.

Overleg gevoerd met

Intern: Patricia Vos (financieel adviseur), Paul Hecker (jurist), Dinie Louwers (Business controller Sociaal Domein), Petra van Haren (teamleider Wmo), Gerard van der Hoeven (beleidsadviseur Wmo), Marianne Schreuders (communicatie).

Extern: Regionale projectgroep, werkgroep Juridisch, werkgroep Financiën, BC Wmo.

Bijlagen:

1. Concept Samenwerkingsovereenkomst met toelichting
2. Concept MGR (versie 30-9-2021) met toelichting
3. Concept Regionale begroting met toelichting
4. Advies Participatieraad d.d 13-10-2021, met antwoord college d.d. 2-11-2021
5. Concept Afwegingskader BW 2022
6. Concept raadsvoorstel en -besluit.

